

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

**про результати проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з природничо-математичних дисциплін
серед учнів ПТНЗ у 2013-2014 н.р.**

**м. Дніпропетровськ
2014**

Значне зростання темпів математизації та комп'ютеризації суспільства актуалізує потребу у високоінтелектуальних фахівцях, здатних критично мислити, творчо вирішувати складні теоретичні та практичні завдання, поставлені життям. Широкі можливості для інтелектуального розвитку особистості надає сучасна освіта, яка є найважливішою складовою готовності людини до активної участі в різних сферах діяльності, зокрема матеріального виробництва.

Основними завданнями олімпіад з базових дисциплін природничо-математичного циклу серед учнів ПТНЗ є:

- стимулювання творчого самовдосконалення учнів;
- виявлення, розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у розширенні знань з обраної професії;
- залучення до навчання у вищих навчальних закладах;
- реалізація здібностей талановитих учнів;
- підвищення інтересу до поглибленого вивчення навчальних та фахових дисциплін;
- активізація всіх форм позакласної, гурткової роботи з учнями;
- підвищення рівня викладання базових навчальних та фахових дисциплін.

На виконання заходів, спрямованих на реалізацію "Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 роки", поліпшення роботи з обдарованою молоддю, підвищення якості знань учнів професійно-технічних навчальних закладів, наказу Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації „Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін серед учнів ПТНЗ області у 2013/ 2014 навчальному році” від 11.11.2013 № 851/0/212-13 учні професійно-технічних навчальних закладів області взяли участь у I-II етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики.

Навчально-методичним центром ПТО у Дніпропетровській області проведено очний етап з математики та заочно визначені переможці з фізики, хімії, біології, географії, екології.

У I етапі олімпіади (на рівні ПТНЗ) взяли участь 3053 учня з 44 професійно-технічних навчальних закладів області (порівняно з минули роком більше на 966 учнів).

Предмет	2012-2013			2013-2014			
	I курс	II курс	Разом	I курс	II курс	Разом	
Математика	257	277	534	306	321	627	+93
Фізика	277	255	532	309	348	657	+125
Хімія	210	212	422	308	343	651	+229
Біологія	204	222	426	303	330	633	+207
Екологія	0	57	57	0	194	194	+137
Географія	90	18	108	0	291	291	+183
Астрономія	8	0	8	0	0	0	-8
			2087			3053	+966

За заявками ПТНЗ 203 учня прийняли участь у II етапі олімпіади, що на 42 учня більше, порівняно з попереднім роком.

Предмет	2012-2013			2013-2014			
	I курс	II курс	Разом	I курс	II курс	Разом	
Математика	14	18	32	32	35	67	+35
Фізика	16	17	33	20	20	40	+7
Хімія	8	11	19	17	17	34	+15
Біологія	21	28	49	19	16	35	-14
Екологія	0	9	9	0	11	11	+2
Географія	17	2	19	0	19	19	0
Астрономія	0	0	0	0	0	0	0
			161			203	+42

Не подали заявки на жодну олімпіаду з природничо-математичних дисциплін 11 ПТНЗ: ПТУ6, ДЦШРКБА, ЗПЛ, ПГЛ, ПАПТУ, ПТУ №74, ПТУ №79, СПАЛ, АЦШРК, ПТУ 88, ППЛ.

Під час перевірки олімпіадних робіт можна зауважити, що учні більш успішно виконують тестові завдання, труднощі викликають завдання, які вимагають просторового уявлення та аналізу, оцінки фізичних та хімічних процесів, а також виявлені типові помилки, які наведені нижче, а саме:

Математика - відсутність аналізу та логічної послідовності при розв'язуванні задач;
 - недостатнє розуміння поставленого завдання;
 - неправильне виконання малюнку до задач геометричного змісту, що призвело до помилок при розв'язуванні, хоча хід відповіді був правильним;
 - арифметичні помилки при розв'язуванні задач на відсотки

Фізика - нерозуміння фізичних процесів;
 - помилки при розв'язуванні експериментальних задач;
 - невміння використовувати теоретичні знання на практиці

Хімія - недостатня сформованість умінь та навичок при розв'язуванні задач;
 - труднощі під час розв'язування розрахункових задач;
 - труднощі при складанні хімічних реакцій

Низький рівень результативності олімпіад пояснюється наступними причинами:

- відсутність на рівні ПТНЗ цілісної системи роботи з обдарованими учнями;
 - недоліки в роботі викладачів з розвитку критичного, логічного мислення та просторового уявлення;

- недостатня увага до завдань творчого характеру;
- недостатнє володіння дидактичними засобами та прийомами з учнями при підготовці їх до олімпіад;
- епізодична позакласна робота з учнями;
- слабка науково-технічна база ПТНЗ для роботи з обдарованими учнями;
- формальний підхід до проведення I та II етапів проведення олімпіад.

Існує певна проблема й у системі заохочення обдарованих учнів. За результатами олімпіад до них потрібно застосовувати різні види стимулювання: вручення грамот, дипломів, подяк, подарунків, преміювання, відзначення на лінійках, листи-подяки батькам, винагороди тощо.

Процес підготовки учнів до олімпіад безпосередньо пов'язаний із наявністю у ПТНЗ викладачів, які здатні і готові взяти на себе відповідальність за роботу з учнями. Робота викладачів по підготовці до олімпіад не повинна носити хаотичний, епізодичний характер, а має бути системною, неперервною, спланованою на перспективу.

Протягом останніх двох років призові місця у обласних олімпіадах з року в рік займають 9 ПТНЗ (ОПТУ, КНВЦ, КПБЛ, ДЦПО, КЦПОРКТРС, МВПУПТ, ЗДЦІТО (Ж.Води, Саксагань), КПТМЛ, НЦПО):

Предмет	2012-2013	2013-2014
Математика	ОПТУ, КНВЦ, ДПЛ, КПБЛ	КНВЦ, МВПУПТ, КПБЛ, ДВПУБ
Фізика	ДЦПО, ПТУ48	КПЛ, КПТМЛ, ЗДЦІТО, НЦПО
Хімія	КЦПОРКТРС, МВПУПТ	ЗДЦІТО, КЦПОММ
Біологія	ЗДЦІТО, КПТМЛ, ПТУ81, КПГЕМЛ	ЦППРК№1, ДЦПО, КЦПОРКТРС, ДРЦІТО
Екологія	ПТУ81, ТПАЛ	ДВПУ
Географія	НЦПО	ОПТУ

Спільним рішенням організаційного комітету підведені підсумки II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад серед учнів професійно-технічних навчальних закладів Дніпропетровської області у 2014 році.

У таблиці подано результати II етапу олімпіаду з визначеними переможцями, які направляються до участі в III етапі.

Прізвище, ім'я, по батькові учня переможця	Курс, клас	Назва та адреса навчального закладу	Прізвище, ім'я, по батькові викладача
Математика			
Гудзь Олеся Ігорівна	1,10	Криворізький навчально-виробничий центр	Євтушенко Олена Василівна
Барадаков Дмитро Андрійович	1, 10	Криворізький професійний будівельний ліцей	Дроннікова Тетяна Сергіївна

Куксова Анна Олегівна	2, 11	Міжрегіональне вище професійно училище поліграфії та інформаційних технологій	Макаренко Тетяна Михайлівна
Патраков Максим Владиславович	2, 11	Дніпропетровське вище професійне училище будівництва	Кокалюк Олена Миколаївна
Фізика			
Шуляренко Віталій Володимирович	1, 10	Криворізький професійний ліцей	Білик Світлана Анатоліївна
Прокопенко Андрій Олександрович	1, 10	Західно-Дніпровський центр професійно-технічної освіти, м. Жовті Води	Анциферова Ольга Петрівна
Готманова Марина Романівна	2, 11	Нікопольський центр професійної освіти	Ганжа Алла Гнатівна
Косой Сергій Романович	2, 11	Криворізький професійний транспортно-металургійний ліцей	Степанова Галина Сергіївна
Хімія			
Хорольська Анастасія Олександрівна	1, 10	Західно-Дніпровський центр професійно-технічної освіти, Пятихатський район, с. Саксагань	Кривяник Валентина Миколаївна
Літвіненко Анна Едуардівна	2, 11	Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування	Антоннікова Марія Павлівна
Біологія			
Шиятюк Богдана Володимирівна	1,10	Дніпропетровський центр професійної освіти	Сухіна Тамара Анатоліївна
Кіноцька Світлана Вікторівна	1,10	Центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів №1	Боровик Ніна Володимирівна
Федорова Станіслава Сергіївна	2,11	Дніпропетровський регіональний центр професійно-технічної освіти	Шишканова Ганна Миколаївна
Потапова Ольга Сергіївна	2, 11	Криворізький центр професійної освіти торгівлі та ресторанного сервісу	Гапоненко Оксана Миколаївна
Екологія			
Колеснікова Олександра Юріївна	2,11	Дніпродзержинське вище професійне училище	Плоха Тамара Венедиктівна
Географія			
Челюскін Олександр Олександрович	1,10	Орджонікідзевське професійно-технічне училище	Чирюк Юлія Анатоліївна

Висновки та пропозиції:

Вищеперелічені результати пояснюються цілою низкою типізованих причин:

- недостатня активність викладачів природничо-математичних дисциплін в процесі проведення олімпіад;
- недостатній зв'язок між процесом набуття теоретичних знань і формування практичних умінь і навичок;
- недостатня увага до організації самоосвітньої діяльності викладачів; самоосвіта викладачів у традиційній системі навчання залишається вторинним процесом, вона не стала основним засобом розвитку особистості учня;
- утруднення учнів взагалі пов'язані з відсутністю умінь та навичок самостійної розумової праці, невмінням систематизувати отриману інформацію та співвідносити її з програмами в математичних знаннях;
- організаційне і методичне забезпечення учнів для розвитку загальнонавчальних умінь і навичок самостійного здобуття знань, як одного із пріоритетів підвищення якості освіти, знаходиться ще на низькому рівні;
- відсутня система стимулювання педагогічних працівників для здійснення більш результативної діяльності;
- неспроможність окремих викладачів подолати стереотипи та вийти на інноваційні педагогічні технології навчання;
- недостатній рівень наставницької роботи з учнями, які потенційно можуть бути учасниками олімпіади.

Проведений моніторинг результатів обласних олімпіад дає можливість адміністрації та методичним службам ПТНЗ побачити результати не тільки навчального процесу з предметів природничо-математичного циклу, але і підходи викладачів до навчання учнів, відстежити способи організації дослідницької, пошукової творчої діяльності учнів у навчальних закладах, цілісність, системність урочної та позаурочної роботи з предмета, рівень опанування учасниками олімпіад методів наукового пізнання, рівня пізнавальної активності учнів, скласти уявлення про методики, які застосовують викладачі для творчого розвитку учнів.

Враховуючи вищевикладене:

Методисту навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області Гришаєвій О.В.

- організувати методичний супровід процесу підготовки учнів до олімпіад;
- розробити збірку орієнтовних завдань до олімпіад;
- організувати викладачів природничо-математичних дисциплін, щодо участі учнів ПТНЗ в математичному конкурсі «Кенгуру», конкурсі з фізики «Левеня», в природознавчій грі «Геліантус», в Міжнародному природничому інтерактивному конкурсі «Колосок»

Керівникам ПТНЗ необхідно:

- розширювати та удосконалювати співпрацю з вищими навчальними закладами в напрямку підготовки обдарованих учнів до олімпіад;
- постійно підвищувати фаховий рівень педагогів, що працюють з обдарованими учнями, шляхом проведення різноманітних семінарів, тренінгів;
- удосконалювати психологічний супровід по виявленню та розвитку нахилів обдарованих учнів;
- поповнювати матеріальну базу кабінетів;
- спрямувати роботу викладачів для якісного розширення вивчення природничо-математичних дисциплін, так як запропоновані олімпіадні завдання вимагають випереджувальної, поглибленої адресної роботи з більш «сильнішими» учнями;
- створити в навчальних закладах інтелектуальні клуби різних напрямків;
- питання організації роботи з обдарованими та здібними дітьми, стан та досвід організації позакласної роботи систематично розглядати на засіданнях педагогічної або методичної ради, методичних об'єднаннях.

Викладачам природничо-математичних дисциплін при підготовці учнів до участі у II етапі Всеукраїнських олімпіад **рекомендується**:

- ширше використовувати в навчальному процесі можливості ІКТ, тестові завдання;
- продовжувати впровадження в навчальний процес інноваційних технологій навчання;
- забезпечувати диференційований підхід до організації навчальної діяльності учнів під час уроків на основі індивідуальної, групової та фронтальної роботи;
- активізувати розумову діяльність на всіх етапах уроку; вчити учнів узагальнювати, аналізувати, самостійно робити висновки;
- приділяти увагу перевірці рівня засвоєння знань учнями тем програмового матеріалу, формуванню контрольних-оцінювальних умінь; роботі учнів з різними джерелами інформації;
- для підвищення інтересу до предмета використовувати можливості позакласної роботи на основі індивідуальної, групової та масової роботи з учнями;
- більше часу приділяти контролю, повторенню та корекції знань, умінь, навичок;
- активізувати роботу гуртків, факультативів, наукових товариств та інших форм позакласної роботи з учнями;
- посилити індивідуальну роботу з більш «сильнішими» учнями;
- активізувати участь учнів ПТНЗ в математичному конкурсі «Кенгуру» (<http://www.kangaroo.com.ua/>), конкурсі з фізики «Левеня» (<http://levenia.com.ua/>), в природознавчій грі «Геліантус» (<http://helianthus.com.ua/>), в Міжнародному природничому інтерактивному конкурсі «Колосок» (<http://www.kolosok.lviv.ua/>)

- спланувати систематичне поглиблене вивчення відповідних розділів навчальної програми з природничо-математичних дисциплін з розв'язуванням відповідних задач підвищеної складності.

О.В. Гришаєва
Методист НМЦПТО
у Дніпропетровській області